

СВОБОДА СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК 1. Ч. 86. Джерзі Сіті, Н. Дж., середа, 5-го травня 1943. No. 86. Jersey City, N. J., Wednesday, May 5, 1943. VOL. II.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ ПЯТЬ ЦЕНТИВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ АМЕРИКИ. ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи“: ВЕрген 4-0237. — Тел. У. Н. Сомзу: ВЕрген 4-1016 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

УРЯД НЕ ЗОБОВ'ЯЗАВСЯ ДО ПЕРТРАКТАЦІЇ З МАЙНЕРСЬКОЮ ЮНІЄЮ

ВАШІНГТОН. — Урядово подають, що в найближчих годинах буде офіційно зазначено, що ніхто з уряду не зобов'язався в справі угоди вуглевої кризи заключити новий договір з Юнайтед Майн Воркерс, зг.л. з Джаном Л. Луїсом, президентом цієї юнії. Коли хто думав інакше, кажеться урядово, то думав помилково. Секретар внутрішніх справ Ікес не зобов'язав себе нічим супроти юнії й Луїса. Навпаки, буде оголошено, що дальші пертрактації в справі угоди майнерських домагань будуть відбуватись між зарядцями вугільних копалень і майнерами, а секретар Ікес має дбати, щоби промисл мав кожного часу повно вугля.

ЯКА БУДЕ РОЗВ'ЯЗКА ЩОДО МАЙНЕРСЬКИХ ДОМАГАНЬ?

ВАШІНГТОН. — Дальший тяг майнерської кризи буде виглядати так, що секретар Ікес буде налягати на зарядців копалень, щоби згодились гарантувати майнерам тижнево шість днів праці з тим, що за шестий день майнери вдержувалиб цілу платну з доловиною. Ця зміна означалаб, що за тиждень праці, що вносив би 42 години, майнер заробив би \$45.50, замість \$35, як досі, коли одержує \$7 денно за сім годин праці.

ЖДУТЬ НА ІНІЦІАТИВУ УРЯДУ.

НЮ ЙОРК. — Джан Л. Луїс та майнерська юнія, згідно з їхніми заявами, ждуть тепер на те, щоби секретар Ікес поклявся їм до дальших переговорів, себто до переговорів між Юнайтед Майн Воркерс і урядом. Що з цього ждання вийде, покищо не знати супроти офіційних заяв, що вийшли з Вашингтону, якіни дають до розуміння, що уряд не зобов'язаний до переговорів з майнерською юнією і Луїсом.

„НАЙБІЛЬШИЙ ТРИК В ІСТОРІЇ“

НЮ ЙОРК. — Таке сказав газетярм Джан Л. Луїс на випадок, якби виявилось, що це правда, що уряд не зобов'язався до переговорів в справі вуглевого страйку з майнерською юнією. Він сказав далі, що таке могло статись тільки під натиском „Лівих з Нью Діа“, та що Рада Воєнної Праці хоче знову зайняти рішальне становище, користаючи з того, що майнери послухали проводу юнії й вернули до праці. Луїс ще заявив, що майнери надіялись, що вони будуть далі перемоворювати з урядом та дійдуть до згоди колективним способом, як це досі бувало. Він далі виступає проти формули „Лити Стил“ і каже, що робітництво не прийняло цієї формули, ні якого іншого накиненого рішення, виданого згорн наставленою інституцією, а не добутого шляхом колективного порозуміння.

ВЕРТАЮТЬ ДО РОБОТИ.

ПІТСБУРГ. — Вже в понеділок, отже день перед речинцем, означеним на поворот майнерів до роботи, половина страйкуючих майнерів розпочала роботи.

РІШЕННЯ В СПРАВІ „РЕЛІГІЙНОЇ ЛІТЕРАТУРИ“.

ВАШІНГТОН. — Найвищий Суд Злучених Держав рішив п'ятьома голосами проти чотирьох, що не можна накладати оплати на членів Свідків Єгови, що продають релігійні брошури, видавані тою релігійною сектою. Та не рішив щодо цього, чи членів тої секти можна змусити віддавати пошану прапорам Злучених Держав, що, як відомо, протівиться релігійним приписам цієї секти.

ДАЮТЬ КРОВ І ТАК СВЯТКУЮТЬ УРОДИНИ.

ІНДІАНАПОЛІС. — Десять приятелів і кривих американського вояка з Індіанаполіс, Лери Мунія, що служив тепер на африканському фронті, пошанували його уродини в такий патріотичний спосіб, що зголосились в день уродин до Червоного Хреста з готовістю віддати кров для потреб цієї інституції й лікування наших вояків.

ЗАВЕРНУТИ ЖИТТЄВІ КОШТИ ДО 1942 РОКУ.

НЮ ЙОРК. — Індустріел Юніон оф Мерін енд Шіпбилдінг Воркерс оф Америка, що належать до Конгресу Промислових Організацій, заявляє, що 250,000 корабельних робітників, що працюють в заводах над Атлантийським побережем, не будуть домагатись вищої платні з днем 23. червня, коли вигасє їх контракт, якщо президент Рузвелт заверне ціни на поживу та інші речі до тої висоти, яка існувала в травні 1942 року. Таке заявив Джан Грін, президент юнії, 100 делегатам цієї юнії, що зібрались на дводневні наради, які відбуваються в готелі Нью Йоркер в Нью Йорку. Грін каже, що юнія буде держати з президентом Рузвелтом і буде проти підвишок заробітних платень, щоби не допускати до інфляції. Але мусить наступити не тільки стабілізація заробітних платень, але теж і стабілізація цін на поживу.

Конгрес Задумує Загострити на Час Війни Протистрайкові Закони

ВАШІНГТОН. — Буде змінений законопроект сенатора Конелі, який лежить неполаджений сенатом уже довгий час, а яким надається президентови держави ширші права щодо перебрання під урядовий заряд фабрик та майн на випадок вибуху в них страйків. Генерішна криза, що повстала через загрозу майнерського страйку, вплинула на сенаторів в такий спосіб, що появилсь вже повно різних поправок до законопроекту Конелі, а всі ті додатки змагають до одного: поробити ще драстичніші заходи, щоби ліквідувати страйки на час війни. Та заки це все стане законом, надійотсь ще довших дебат.

ЗДОБУТТЯ МАТЕР—СПРАВЖНІЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ ВОЄННИЙ ОСЯГ

НЮ ЙОРК. — Повернув з Тунісу Генсон В. Болдвин, стратегічний кореспондент часопису Нью Йорк Таймс, що зівстав відзначений нагородою Пулицера за найкращі воєнні стратегічні оцінки. Він пише, що здобуття американськими Матеру в Тунісі є справжнім здобутком, оскільки до довгій боротьби й тяжкій леції, якої зазнали американські вояки в часі многих поразок. Тепер треба надіятись нових осягів.

ЯК ТОЛКУЮТЬ СОБІ В СТОЛІЦІ ПОХВАЛУ АЛІАНТІВ СТАЛІНОМ?

ВАШІНГТОН. — Ще 22 лютого говорив Сталін, що тільки червона армія несе „весь тягар війни“, а тепер з нагоди Першого Травня заговорив Сталін індишою мовою, висказуючи Алліантам, головню Англії та Злученим Державам, похвалу за їхню боротьбу з Гітлером. Це ще далі дивує Столицю, звідки взялась така нагла переміна. Отже одні кажуть, що Сталін хоче тепер „затиснути мілітарну кооперацію з Заходом“. А другі, що він хоче тим злагодити прикре вражіння, яке викликало в світі його „грубе“ поведення з сусідами, себто з польським урядом, з яким зірвав зносини.

ПРЕЗИДЕНТ РУЗВЕЛТ ГОТОВ БАЧИТИСЬ З СТАЛІНОМ

ВАШІНГТОН. — Далі курсують поголоски, що треба надіятись, що в скорому часі може відбутись побачення президента Рузвелта з Сталіном. Тільки зазначають, що президент не буде міг з Сталіном поробити такі зобов'язання як Англія щодо 20-літнього мілітарного союзу, що існує тепер між Англією і Советами.

ГІТЛЕР ГОТОВ ПРОБУВАТИ НАПАСТИ НА АНГЛІЮ

НЮ ЙОРК. — Одержано відомості з Мадриду, що там донесли з Віні, що Німеччина знайшлась тепер в такому воєнному положенні, що Гітлер буде змушений взятись за цимок розлучальний шрок, себто за інвазію Англії. Кажуть, що німці не будуть цього літа вести офензивни на советському фронті на більшій розмірі, а всі свої сили сконцентрують проти Англії, вважаючи це одним ратунком, коли їде про вигляди на перемогу.

Жіро Приспішує Побачення з Де Голем

АЛЖІР. — Генерал Жіро, французький цивільний і військовий начальник у північній Африці, просить генерала Шарля де Голя, команданта Воюючих Французів, стрінутися з ним в Африці як найскорше після 5. травня. Ходять чутки, що стрічу ще відкладається, бо де Голь не погоджується на ніодно місце стрічі, полане Жіродом.

КУКЛОВИЙ УРЯД АЛЬБАНІЇ ПОДАЄТЬСЯ ДО ДИМІСІЇ

ЛОНДОН. — Кукловий уряд Альбанії подався до димісії. За останній рік Альбанія мала вже чотири кабінети. Останній не урядувал і чотири тижні.

НІМЕЧЧИНІ „ЖАЛЬ“ УТРАТИ ШВЕДСЬКОЇ СУБМАРИНИ...

ЛОНДОН. — Шведське радіо подало вістку, що німецький морський аташе в Стокгольмі відвідав команданта шведської воєнної флотії й висказав йому „глибокий жаль“ німецької флотії зприводу втрати шведської субмарини „Ульвен“, що її затоплено в шведських територіальних водах 16. квітня. Швеція вислала була в цій справі Німеччині два протести. Шведська публична опінія сильно огірена цим інцидентом.

НІМЦІ ХВАЛЯТЬСЯ ПОТВЕРДЖЕННЯМ ІХ ЗАКИДІВ ПРОТИ РОСІЇ

Берлінське радіо подало вістку, що вибрана німецьким урядом комісія 12 громадян спо-за Німеччини ствердила, що польські офіцери, котрих тіла наділено коло Смоленська, були вбиті перед окупацією цієї околиці німцями та що вони всі були вбиті вистрілами в карк. З неутраляльних країн у комісії була заступлена Швайцарія. Швайцарські газети кажуть, що швайцарець, котрий був у комісії, живе постійно в Німеччині.

Польський уряд побивається за звільнення решти поляків у Росії

ЛОНДОН. — Ян Станьчик, міністер суспільного добробуту в польським уряді на вигнанню, заявив, що Росія повинна випустити на волю 800,000 чи 900,000 поляків, що ще находяться в Росії „проти волі їх й волі їх уряду“.

АМЕРИКАНЦІ В ВЕЛИКІМ НАСТУПІ ЗАНЯЛИ МАТЕР

АЛІАНТСЬКА ГОЛОВНА КВАТИРА В ПІВНІЧ-НЦІ АФРИЦІ. — Американські війська в північній Африці віднесли одну з найбільших перемог усеї африканської аліантської кампанії, коли вони посунулись вперед по дуже важкому терені й заняли місто Матер, через котре переходять везові й залізничні дороги між Бізертою й Тунісом. Цим досягом, як також дальшим наступом американці загрозили ворогові розбиттям його сил. Війська генерала фон Арніма будуть віддай відтяти від війська маршала Ромеля.

Рівночасно з ними посунулись французькі війська, що стоять на північ від цієї американської частини. Цим наступом найшлися французи всего 15 миль від Бізерти.

Другий відділ американців помагає першому, що захопив Матер, прочищуючи дорогу з Джебел Тагенту.

Далі на полудне, в околиці Пон де Фасс, ворог натиснув силою на французькі відділи, і дещо їх відпер назад, зате ще далі на полудне французькі відділи наступили на ворога й дійшли до Сауафу.

АЛІАНТСЬКІ ЛЕТУНИ НАТРАПЛЯЮТЬ НА СИЛЬНИЙ СПРОТИВ.

ЛОНДОН. — Бритійські летуни, що повернули з другого вже рейду на промислові округи Франції й Голяндії, стверджують, що вони стрінулися там зо сильним спротивом ворога. В рейдах одного дня британці втратили 11 легких бомбовиків. У боях з німецькими летунами вони зострили 5 літаків.

Легкі британські бомбовики атакували залізничні варстати в Тіонвілю, центрі французької залізної промисловости, і не стрінулися там майже з німцями спротивом. Берлінське радіо донесло, що російські літаки атакували знову Східну Прусію. Бельгійське радіо подало вістку про бомбардування американськими летунами міст Антверпії і Малін.

БРИТІЙСЬКА СУБМАРИНА ВТРАЧЕНА.

ЛОНДОН. — Бритійська адміраліція подала комунікат, що нова субмарина „Тербюлент“, що вславилася подвигами проти ворога, бо затопила 27 ворожих кораблів, вже давно не дає про себе знати й певно загинула.

БОЇ НА КУБАНЩИНІ.

ЛОНДОН. — Російські комунікати дали говорити про важкі гарматні бої над рікою Кубанею. В цих комунікатах російська команда вперше говорить про важкі гармати, яких, мовляв, уживається коло Новоросійська. В одному бою російські війська знищили велике число німецьких гармат і машинових крісів та вибили цілу ворожу компанію піхоти.

Берлінський комунікат каже, що російські операції на Кубанщині йдуть на велику скалю.

МУСОЛІНІ ПРОСИТЬ ГІТЛЕРА СКОРОЇ ДОПОМОГИ.

ЛОНДОН. — Мароканське радіо подає, що берлінські кореспонденти до неутраляльних часописів доносять, що італійський диктатор Мусоліні віднісся до Гітлера з просьбою за негайну військову й економічну допомогу.

Кажуть теж, що він просив Гітлера вислати італійські війська з Тунісу в той самий час і в такий самий спосіб, у який висилається німецькі.

НІМЕЧЧИНА НЕ ДАЄ ІТАЛІЇ ВУГЛЯ.

ЛОНДОН. — Російська новинкарська агенція „Тасс“ подає вістку зо Стокгольму, що Німеччина подала Італії оторогу, що зогляду на зростаюче за-потребовання вугля німецькими промислами й зменшення перевозу вугля з Рурщини, Німеччина мусить здержати дальшу висилку вугля до Італії. Німеччина порадила Італії заарендувати й направляти вуглеві копальні в південно-східній Европі.

РОСІЙСЬКІ КОНВОЇ ЧЕРЕЗ АРКТИК.

СТОКГОЛЬМ. — Берлінський кореспондент стокгольмської газети „Тіднінген“ подає, що Росія буде цього літа доставати воєнні матеріали з Америки дорогою через Аляску й бігуновий океан, де російським конвоєм мовляв не грозить небезпека від німецьких підводних човнів.

За цим донесенням, російські конвої мали би виїжджати зо західних американських і канадійських портів, та плести 6,000 миль до Хабаровя, над морем Кара, не втрачаючи по дорозі ні одної річи. Це саме донесення подає, що Росія викинула вже 200 миль довгу залізницю з Хабаровя до Воркути, де вона дучиться зо залізницею до Архангельська.

Газети стараються вгадати, чому саме німецька цензура пропустила цю вістку. Догадуються, що націсти шукають в цій пропаганді виправдання для невдачі своєї кампанії в Росії.

ЖЕРТВИ ТОРНАДА. Три особи згинули, а 150 осіб було ранених у торнаді, що навістило північно-східну частину стејту Огайо. Коло 500 осіб осталося без даху над головою. На світліні дім у Клівленді, з котрого вітер зняв дах.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрим оголошувач хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

3 Канада належить посылати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

За кожну зміну яреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

МИ ТЕЖ СПОВНИЛИ СВІЙ ОБОВ'ЯЗОК

Ми одержали кілька писем від Американського Червоного Хреста зі звітами про цьогорічну кампанію в користь цієї гуманітарної інституції. Дістали теж окремо ще й признання для часопису за попередня цієї кампанії. Та думаємо, що подібне дістали теж й інші часописи. Як певно дістали і прохання, щоби дещо написати з нагоди такого великого успіху, яким увінчалася збіркова кампанія. А вона, наприклад, в Нью Йорку, принесла \$13,552,000, а було назначено \$12,920,700. Це теж доказ, що А. Ч. Хрест здобуває собі раз-у-раз шораз більше прихильників.

Та ми хочемо звернути увагу в першу чергу на участь українців у тій кампанії. І хочемо зазначити, що та участь, коли брати під увагу наші відносини, була дуже велика. Ми звикли до збірок, як і до ріжних збіркових кампаній. Вони в нас до війни ніколи не минались. А тим самим знаємо, скільки то можна в нас зібрати добровільними жертвами в ріжних часах і при ріжних нагодах. Як і знаємо, як треба промовляти до жертвенности наших людей. Але саме того, до чого вони звикли, не було в кампанії за збіркою для А. Ч. Хреста. Тому, коли та збірка, як бачимо з дописів з громад, всюди випадала знаменито і дала дуже поважні суми, то видно, що вже вміємо жертвувати і без дуже гарячих закликів і промов, а тільки з самих чисто гуманітарних мотивів. Теж розуміємо, що кожний американський поклик, це наш поклик, а кожна американська інституція, це наша інституція, а як жертвуємо для них, то жертвуємо для себе самих, для своїх дітей і для їх кращої будущности.

І ще одно: Як навчимося так постійно і щедро жертвувати на американські гуманітарні чи культурні цілі, то цілком певно так само щедро даватимемо й на українські потреби в старім краю, як той край відвізеться до нас знову з проханням за допомогою. Кого стати на добрі цілі в Америці, того стане й на допомогу старому краю. Бо чим більше хто жертвує, то тим і більшу має охоту до дальшого жертвоування, бо відчуває, що кожна нова жертва збуджує в людині шораз нові благородні почування, за дія яких одних варта жертвувати.

Своєю акцією в допомогу Американському Червоному Хрестові зробило наше громадянство добру славу українському імені, бо в наших головних центрах подбано, щоб українські жертви були враховані під українське імя. Теж подбано, щоби при виступах А. Ч. Хреста був пошанований народний прапор українського народу. Тим разом уже всюди відбувалось це без найменших перешкод. Значить, що большевицька кампанія на тому полі не вдалась. Американські українці виступали зі збірками без комуністів. Виступали з американським прапором, що охороняв український національний жовто-блакитний прапор. Це теж буде записане американсько-українському громадянству — як добра робота.

Лекції в Харчевій Справі

Недостача харчів для цивільного населення навчила американців багатьох річей, з котрих деякі є водночас і прості й основні.

Досі немало американців шло при закупі харчів за зовнішніми, несущими признаками. Купували наприклад масло, то вони вибирали тільки жовте масло, дарма, що такий колір можна маслові надати штучними забарвниками. Нині переконалися кончею, що й нежовте масло може бути таке добре, як жовте. Яблока мали мати червоні личка, а "дблді" яблука вважалися нездоровими, чи несмачними; нині люди порозумнішали, переконалися, що деякі породи яблук зовсім не можуть бути червоні. Давніше домогалися від торговця овочів, аби вчасні помаранчі з Флориди мали золотисту барву, як пізні каліфорнійські. І це переконалися уступило місця кращому розумінню про помаранчі.

Ціла низка таких забобів оберталася коло білої краски. Багато людей виробило собі переконання, що чорний хліб, простий, а білий панський, отже кращий, смачніший, чи поживніший. Треба було аж довгого перекоування вчених людей, аби широкий загаль зрозумів, що біла барва хліба не має ніякого кончею звязку зо смаком ні поживністю хліба, що часто якраз білий хліб гірший від "чорного". Подібний забоб перенесено на яйця: білі яйця все мали давніше кращий попит ніж брунатні, дарма що краска шаралучі не має нічого спільного із вартістю, ні зо смаком, ні з поживністю. Нині вже брунатні яйця мають такий попит, як білі. Словом, люди перестали бути так глупо дрібничковими, як вони були давніше. Нині вже знають, що не барва важна, а смак.

Вслід за цєю лекцією пішли інші. Найближчою відой була лекція економічна, бо при всяким закупі виринає питання цінь. Як довго людина має досить широку резерву гроша при закупі, вона може на ціні не звертає дуже докладної уваги. Колиж ціни на харчі підскачили, а до того ще й не всякого товару є подостатком, то зараз справа ціни набирає значіння. До цього урядові заходи утвердити ціни звертають на ціни додаткову увагу.

Урядові заходи розділити існуючі обмежені дрипаси деяких харчів між усім населенням при помочі карток і "пунктів" звернуло господином до мів увагу на іншу сторону хар-

чів, на котру досі купуюча публіка не звертала загальної уваги. Маючи до вибору між двома харчами, які можна набути на карточки, покупці стали дивитися за те, котрий рід харчу дасть більшу користь для їх здоров'я. З того менту вже навіть люди, які не люблять учитися нічого нового, були самим практичним життям заставлені дивитися за цю новою для них справою. Николі навіть у головах людей, які всі вслідні наукових дослідів про вітаміни не називали інакше, як "джонком" чи якимнебудь іншим згрідним іменем, почало поволі свитати підозріння, що чейже ці загальні балачки про вітаміни мають якусь важну основу.

Школи зовсім недумаючих людей поражала до житою часова недостача якогось продукту. Кільканацять днів тому підкочили були в Нью Йорку, незвичайно ціни на капуста. Потім прийшла недотача картофлі. Бракувало м'яса. Люди, які до таких харчів так привикли, що без них обійтися не можуть, почувалися так, гейби хтось усунув їм спід ніг землю, на котрій вони стояли. Однак інші люди якось потрапили довідатися, що саме в той час, як на ринку нема одного або іншого продукту, і як ті продукти продаються малою ціною, існують інші продукти, в надзвичайно великій кількості, і в наслідок того по надзвичайно низьких цінах. Вчас коли була дорога капуста, були незвичайно дешеві картохи. Підчас браку м'яса пішов лавою попри східний беріг Америки буркунець (shad) і продавався в деяких крамницях навіть по 10 ц. за ф. Звісно замало це, щоби якогось харчового продукту було багато; треба щоби покупці про це знали. Давніше на це не було іншої ради, як ходити по ринках і торговцях. Нині для цього існують різні облекшенні.

В газетях подається правдиві вїстки про такі річі. Говориться про це й на радіо. Деякі стації мають зовсім правдиві вїсти з поля ринку харчів. Міський уряд Нью Йорку подає харчові вїсти через свою стацію просто кожного ранку. Хто хоче такі інформації мати, може їх дістати легко, дешево, якщо не зовсім даром.

У цей спосіб життя, ставлячи людям різні перешкоди, навчає їх на різні лади, як давати собі раду й не допускати до пониження життєвої стопи.

Закон Смерти Оповідання ОЛЕКСАНДРА КАТРЕНКА. І я вступив у давню знайому мені ту саяло. У ту саму саяло, в якій колись то я не раз і не два скажено крутився на мольдах своїх ногах у вихрі вальса під звуки гарної військової оркестри, що грала бувало оттам на тому самому ганку, на який я тепер тільки що ледви ледви був виліз. А тепер ця саяла! Ох! якоюж я її побачив! Я вступив у велику vzdovж, впоперек квадратну горнищу з нечистими, гнилими дошками долівки, що під ногами гнилася і скрипіли. На тих дошках не лишилося і найменшого сліду колишньої фарби. Стіни, як і увесь дім знавдору, і тут давно не білені, всі у сірокоричневих плямах. Дерев'яна білою фарбою, вся тепер у дивних але зовсім негарних малянках, і жовтавих і чорнявих, які являлися від дощів.

столо. Сів я з одного його боку, сів і він з другого. Обидва ми почувалися собі дуже ніяково. У мене в мозку, як у калейдоскопі крутилися, вертілися, одна одну попереджаючи, блискавкою думки-згадки про колишнє життя-буття панської бучного пробування, свідком якого колись то, як у сні, був і я саме от тут, в цій самій саялі. Можна сказати певно, що об тому самому міркував ту мить і Іван Петрович, що і він, побачивши мене, некуче перейнявся своєю мовби і недавнім минулим. Я собою, своєю присутністю порушив його ох! які болючі душевні рани. Ми мовчали обидва, сидячи один проти одного. Нас обох навіть обхопило забуття. Пан Іван, схилившись головою на свою руку, покладену ліктем на стіл; сів не моргнувши очима, шильно дивився наділ; я шильнував в обидва ока чому-пртивну стіну, протей і не бачучи її зовсім перед собою. — Господи, Боже мій! — метушилася тимчасом у мене в голові — скількиж то веселого життя, життя бучного дуже ще недавнього бачила ця,

тоді розкішна як на хутір саяла. І як вона на світі оттак усе швидко проходить, минає! Але від чого воно так ведеться? Від чого воно так все, без вїмки все, немов блимне, блисне, миготне і нема його, нема нічого! Інше вже, друге в іншому вже де небудь місці запалюється, блищить, миготить і в свою чергу гасне, гине, і так без кінця і краю? Закон життя і смерти на кожному очима нашого розуму, перед нами. Як закониви початку-родин, далі життя, так і закониви кінця-смерти все, все, на світі підлегла. Все на світі народжується і все умирає, як одухотворене, так однаково і неодухотворене; народжуються і умирають навіть такі речі, як думки, ідеї і т. і., а через що? Через великий закон оновлення. Через те, що настає час старому давати місце тому, чи іншому новому, що народжується, ному небудь чим найкращому, чи і того тільки, що могутнішому, а через те і животнішому. Я перший схаменився і відвізався. — Ну, як же Господи та ми-

Проф. М. Чубатий.

Проект Всесвітньої Федерації Народів

Неясне завтра...

Розрив дипломатичних зв'язків між Польським урядом на вигнанні та Росією закупає знова у цілій площині справу заматованих взаємин між народами східної Європи. Польсько-російський спір це тільки один відтінюк того неясного положення, бо таких відтінюків є більше, а ними є справа українсько-російських взаємин, справа Литви, Лотви, Естонії, Фінляндії. А поза Європою справа Індії та ціла низка справ зв'язаних зі стремлінням малих арабських держав до об'єднання; вкінці міжнародна жидівська проблема, яка однак теж одним своїм кіпцем зачіпає справу арабського світа.

Цілю союзних держав є безперечно поконати в першу чергу дві мілітарно-диктаторські потуги — Німеччину та Японію; для тої цілі бажалиб два головні філяри союзних держав, Америка та Англія, збергти внутрішній мир між союзними народами, хоч на критичний час війни. Як показує польсько-російська криза і це осягнути не легко. Відповідальні люди, передовсім в Америці, які бажалиб, щоб по цій світовій різни прийшов світ кращий та замислений на довгі часи, видять це неясне завтра та з журбою шукають його розвязки.

Не брак політиків, які радять не замикати очей на ті локальні конфлікти між союзними та неутральними народами та приступити до розвязування тих труднощів вже тепер в переконаннях, що лежать на переможній війні, де не все буде рішати згідна воля усіх союзників, тільки доконати окупаци, супроти яких інші стануть безсилними. Другі теж не без слухности підкреслюють, що тепер на це не пора, бо розбирання подробиць викликає може такі конфлікти між союзними народами, що вони можуть ослабити воєнні зусилля, які в часі війни мусять стояти на першому місці.

Один сміливий плян.

Всяк такий вже й тепер виявляється, головню на терені Америки, ділячи, як повести справу, щоб усі міжнародні конфлікти розвязати немов за одним пляном, так сказати передісправу, усі ці конфлікти та рівночасно усіх вдоволити. Таким сміливим пляном це є проект всесвітньої федерації народів, видвинений могодним, але дуже енергійним та спосібним губернатором Міннесоти Стасеном.

Особа Стасена відома американському громадянству вже з попередньої президентської виборчої кампанії. Стасен є гарячим прихильником Вендела Вилкого та був головним його пропагандистом в середущих стейтах Злучених Держав. Належить до наступного крила республіканської партії та подібно як і Вендел

Вилкі є завзятым ворогом ізоляціоністів, себто тих, щоби бажалиб Америку відтягнути від співпраці в міжнародних справах та передовсім в справах посвареної Європи. Стасен, подібно як Вилке, є за якнайтіснішу співпрацю Америки на міжнародному терені та вірить у свого роду історичне призначення Америки дати вже раз світові універсальний мир шляхом такого пляну, що всім задовольби би та на майбутнє всякі війни зробив би злишними.

Таким шляхом мало би бути утворення всесвітньої федерації усіх народів світа. Стасен представляє собі цю справу так, що всі народи світа, отже не тільки нині існуючі національні держави, але також ті, що повсталиб, малиб стати членами одної великої всесвітньої федерації. Кожна національна держава малаб у себе як найповнішу автономію, регулювалаб власне життя, тільки для вирішування міжнародних справ, як для вирішування справ міжнародного економічного життя, справедливого розділу сировини, для справного наладнання міжнародної торгівлі, тощо, мав би повстати якийсь федеральний всесвітній уряд, що він би усі ті справи. Мав би існувати якийсь федеральний парламент, правдивий трибунал світа, що всі ті справи міжнародного характеру не тільки розглядав би, але теж вирішував би.

Річ природна, що тільки цей федеральний уряд світа розпоряджав би міжнародною армією, передовсім величезними летунськими силами, щоби не згідливого та напастливого члена міжнародної федерації народів скоро та справно приневолити до береження міжнародного спокою, очевидно згідно з вирішенням міжнародного федерального парламенту. Зрештою всі народи мусяли би бути обов'язково цілковито розброєними. Це малоб подвійну користь, бо у неможливилоб напасть та заощадилоб населенню видатків на зброєння та далоб змогу обернути гроші на інші корисніші продуктивні справи для добра поодиноких народів та усього людства.

Це один із універсалистичних проектів, знаних в історії.

Проект такої міжнародної федерації народів це один із ідеалистичних проектів, знаних вже передтим в історії світа, змагаючих до того, щоби завести міжнародний порядок та вічний спокій у світі. Одні із таких проектів були більше чоловічололюбні, другі менше, але такі проекти не новина. Вже кілька разів появлялися в історії людства проекти поставити всесвітню державу понад вузко національний егоїзм. Є це стара боротьба універсализму, шастя цілого людства з національним егоїзмом, що його дехто вважає найважливішою причиною теперішньої міжнародної різни.

Подібні цілі мало римське царство вже за царів — створити всесвітню державу з постійним миром — Пакс Романа. Всежтаки універсальна римська держава накідала перевагу римській культурі та інтересів Риму цілому світові і великого ідеализму не мала. Але куди більше ідеалистичним був універсальний підхід римського царства в середних віках. Найбільше ідеалистично підходив до цієї справи відомий цар-мрійник Оттон III, (на переломі X та XI століття) який бажав створити міжнародну державу — вільних федеративних народів тільки під проводом римського царя німецького народу. Головну перешкоду натрапив він у другій кандидатурі до такогуж теж міжнародного проводу — у византийським царством.

Такі самі ідеологічні заложення міжнародного світового порядку мали деякі папи середних віків, що хотіли створити таку міжнародну спільку народів, але вже більше теократичного характеру під проводом папства. Провідною духовною ідеєю, що в'язала народи у мирну громаду, моголаб бути спільна всім християнська віра, тому теж всі народи мали творити християнську спільну "комітас християн". Цей плян теократичної спільки народів стрічав опір з одного боку в римським царстві ні-

мецького народу, що мало аспірації, щоби світська царська влада, не духовна, вела провід такої всесвітньої федерації, з другого боку у другім кандидаті бути першим у теократичнім світі — византийським патріярсі, що задивлений у світлість тогочасної Візантії не хотів, щоби той провід дістався в руки екуменічного патріярха старого Риму, а радше в руки царя Ромеів — себто византийського царя. Це одна із причин церковного роздору патріярха Михайла Керуларія в половині II-го століття.

По добі реформациї та релісансу (16-те століття), які видивинули на перше місце індивідуалізм людини та народів, універсалистична розвязка міжнародного життя не вирілає більше, але зростає націоналізм поодиноких народів, що переминоюється часто у хижацький націоналізм завоювання та підбивання інших народів та стається безперечно причиною теперішнього міжнародного жадливого положення.

Розвязати теперішнє безвіхідне прямо міжнародне положення можна тільки поворотом знов до універсалистичної себто всесвітньої концепції життя народів, яка заложилаб шлях на всі розбурхані воєнні та хижацькі націоналізми сильних нині держав.

Українська справа і проект міжнародної федерації.

Як вийшов би український народ на такій міжнародній федерації, колиб вона стала дійсною? Річ природна, що український народ, подібно як всі інші народи, що не шукають завоювання, тільки бажать жити мирно на своїй землі та користуватися плодами рідної землі, міг би прийняти такий проект з ентузіазмом. Передбачуваний демократичний та свободолюбний лад у такому новому світі мусяв би получити всі українські землі в одну цілість та підпорядкувати українську націю як державу націю прямо тому всесвітньому федеральному парламентові та федеральному урядові без посередництва Москви, Варшави, Будапешту чи Букарешту. Зрештою участь українських репрезентів у тому парламенті у неможливилоб нові заходи на волю українського народу. На зrealизування того проекту вийшлиб добре всі малі народи, бо малиб раз на все забезпечений спокій. До такого порядку скорше теж даліше наклонити поконати у тій війні диктаторські країни, бо їх народи побачилиб, що по їх мілітарнім заломанні нічого не грозить спокійному розвоєні іх народів у міжнародній сімі.

Які труднощі на шляху до зrealизування такого ідеального ладу?

Річ природна, що такий лад стріне теж труднощі, а то й виразний опір з боку тих, що тепер посідають та не бажать зрестися своїх бенефіцій в користь міжнародного нового порядку. Ніде правди діти, а першим противником такого порядку сталяб поперемозі Алянтий Росія, що не хоче своєї імперії віддати під міжнародну контролю та прийняти правдиво демократичний лад. Дехто думає, що й переможна Англія не хотілаб підчинитися такій міжнародній контролі та зрестися свого світового значіння. Проте проект міжнародної федерації світа це одна із ідеальних проб розвязати міжнародну кризу справедливо та тривало. Цей проект виходить з Америки тай немає сумніву, що на випадок його зrealизування з усіх такіх Америки найкраще надаваласяб до ведення проводу у такій міжнародній федерації народів світа.

EVERYBODY EVERY MINUTE 10% "Every dime and dollar not vitally needed for absolute necessities should go into WAR BONDS and STAMPS to add to the striking power of our armed forces." — FRANKLIN D. ROOSEVELT, President of the United States. Think War! Act War! Buy WAR SAVINGS BONDS — at least 10% of your pay every payday!

Дж. Малей.

Як Летуні Полюють на Німецькі Субмарини

(ОНА). — Молодий лютенант Емберсон, що служить при повітряній флотії Злучених Держав, оповідає, що полювання на ворожі субмарини є дуже цікаве й захоплююче. Літає чоловік понад море й дивиться де ховаються підводні змії, яких Гітлер випустив проти нас. Лютенант Емберсон вже затопив три субмарини, з того дві в один день.

Запитаний недавно кореспондентом газети, як саме американські летуні полюють на німецькі субмарини, Емберсон відповів, що йому про такі речі говорити не можна, але дещо таки сказав.

„В першу чергу“, почав лютенант Емберсон, „мушу вам сказати, що праця мисливців, які полюють на ворожі субмарини є незвичайно цікава, а при тім нудна. Літає чоловік цілими годинами і ніщо не бачить тільки морські філі, часами малі, а деколи великі як гори. Під тими філіями укриваються ворожі субмарини і ждуть на свою жертву. Вони знають, що ми на них полюємо і тому саме не дають ніякого знаку життя. Ми дивимось аж мало очі з голови не вилізати, але ніде ніщо не бачимо, хоч знаємо, що вони десь мусять бути. Часами злість чоловіка бере, що ці погані „сотворіння“ не хотять наверх показатися.

„Але не все так є. Бувають випадки, що, втрапивши надію побачити ворожу підводну лодку, чоловік мусить вертати додому, а тут нараз бачите перископ. Значить — не дармо літали. Ви пускаєтесь летіти в сторону, де показується перископ, але переконались, що його нема. Уважайте де придивитись самі себе. Дивитесь це раз, питаєте своїх товаришів і переконались, що вони також бачили перископ — але його нема. Значить побачив нас ворожий капітан і втік. Він знав, що його чекало. Ви робитесь злі, як роздрочений пес і постановляете, що ворог не втече. Літаєте, дивитесь і нарешті — е. Дав нурка, завернувши в протилу сторону і стараєтесь втечи. Але запізно. Не втече. Ви напружуєте всі свої нерви, зноситеся над чорний знак і кидаєте бомбу одну, другу, третю. Нарешті бачите на поверхні моря оливку і тішнитесь, як мала дитина. Один ворог вже знищений. Ви почуваетесь, що не задурно цілий день оливку палати.

„Упевнившись, що ворожа субмарина пішла на дно моря і вже не є небезпечна, ви перестаете кружляти над її гробом і летите далі. За якийсь час натрапляєте на другу субмарину, що спокійно чекає на свою жертву. Злітаєте на саму воду і викидаєте решту бомб. Вони вибухають з великою силою і за якийсь час на верху появляються часті розірваного кюміна й чорна оливка. Значить, що цей також не втік. Затопити дві субмарини одного дня — це щось надзвичайного. Якби таке щастя траплялося кожного дня, то ворог вже давно був би знищений. Хлопці радіють і кажуть, що пора вертати додому. Хотять дати знати команді, що вони задурно військового хліба не їдять”.

Розуміється, що привізиши таку добру навінку, Емберсон почав уважати героєм і всі завидували йому, що мав щастя знищити дві ворожі підводні лодки. І то в один дні, Емберсон каже, що „хлопці не люблять, щоб їх плескали по плечах за героїство, бо вони тільки виконують призначені їм обов'язки“. Його завше обступали військові пільоти й випитували, яким спосом можна найскорше підглянути ховаючуся у воді ворожу субмарину і яким чином йому вдалось в короткому часі знищити їх. Емберсон оповідає, що американські пільоти, які полюють на німецькі субмарини є люди серйозні й виконують своє завдання з великим напруженням. Літаючи понад воду, ви не знаєте де саме криється ворог і пільот мусить постійно дивитись в долину. Це дуже мучить чоловіка, бо для воюка нема нічого гіршого як монотонність. Але як вже щось трапиться, то є чим тішитись, бо рідко буває, щоби ворожа лодка могла втечи, як її пільот завважить.

Лютенант Емберсон походить з Окленд, Каліфорнія. Він командує ескадроною легких американських бомберів і вже має відзначення за затоплення двох німецьких субмарин. Він затопив три, але за третю відзначення ще не дістав. Емберсон має всього „двадцять три роки, а минулого року оженився.

Про затоплення третьої ворожої лодки Емберсон оповідає, що її завважив на яких три милі й пустився летіти просто на неї. Субмарина була виплила наверх, але як побачила американський бомбер, то негайно пірнула.

„Ми якийсь час кружляли над тим місцем, де ворог дав нурка“, говорить Емберсон, „і стараєлись вгадати, в яку сторону капітан ворожої субмарини міг скрутити, щоби не дати себе знати. Нарешті хлопці кинули бомби такі біля того місця, де була ворожа лодка. Ми піднялись вгору і дивились чи нема де знаку, що наш бомб поцілила ворога в саме серце. По якійсь часі показалась чорна оливка і ми були певні, що ворог вже більше не виплине наверх”.

Лютенант Емберсон говорить, що американські військові пільоти є символом цілої американської молоді. Вони віддають Америці все що мається, аби вона здобула перемогу над ворогом. „І то не лиш пільоти, але й ті, що літають направляють, ладують і помагають пільотам зноситись вгору й осідати на аеродромі. Без них — ми, пільоти, нічого не варта. Як нам трапиться щастя затопити ворожу субмарину, то ті воюки, що працюють біля літаків на землі є так само з того вдоволені, як і ми. Хлопці малюють на літаку субмарину і червоною фарбою перекресляють її буквою Х”.

Часами буває так, що пільот завважить у воді чорний предмет і гадаючи, що це ворожа субмарина, робить все можливе, щоби її знищити. Він кружляє над нею, кидає бомби і відлітає, щоби вернути і переконатися, чи потрапив в неї. Вертає і бачить на верху моря не звичайну чорну оливку з субмарини, але кусні кита.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

СКРЕНТОН, ПА. — Тов. Над Збруча, від. 280, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбулись в неділю, 9. травня в годині 3. по полудні, в Укр. Гор. Клубі, 608 Вест Лаксана Ев. Приявність всіх членів є обов'язкова бути на зборах і платити свої вкладки на час. Члени, котрі не заплатили до 25. в місяці, будуть суспендовані. — За уряд: О. Запотоцький, Р. Рубльовський.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Місячні збори Тов. Зап. Січч, від. 75, відбулись в неділю, 9. травня, точно в годині 1. по полудні, в селі У. Н. Дому. Присмо члени прийшли і заплатили свої місячні вкладки на збори. — За уряд: П. Костриця, пред.: І. Слупецький, кас.: М. Пристан, секр.

ВУНСАКЕТ, Р. АП. — Тов. ім. Івана Франка, від. 241, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбулись 8. травня в годині 7. вечір в залі парохіяльній, 74 Герне Ебеню. Обов'язком кожного члена є явитись на них зборах, бо є важкі справи до роз'яснення. — Уряд.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

МУСИМО БОРОНИТИ УКРАЇНСЬКИЙ НАРІД.

Як поглянемо до польських газет в Америці, то завважимо, скільки там пишеться про потребу оборони Польщі з боку американців польського походження. І так є теж і з обороною інших народів, що стогнуть під гітлерівським ярмом, як от з литовцями. Всі вони висилають різні делегації, виносячи в них положення тих земель, з яких походять їхній рід. Ми бачимо, що поляки, литовці, естонці й латвійці, якби одна група, борються на всі застави, щоби їх нарід у старому краю не остав під націстами, але також і перед тим, щоби ті краї, з яких вони вийшли, не підпали під Росію, чи там під Совети.

Читаючи те все я ніяк не можу зрозуміти, як може бути хтось між американськими українцями, що дораджує тихо сидіти і нічого не робити, бо ніби „ми не маємо права говорити“ чи заступатись за поневолений український нарід, чи може тому, що то вже Совети „добре“ заступають Україну й український нарід. Я думаю, що ми повинні доносити нашому президентові і нашому урядові, що ми думаємо про Україну. Тут нам не може приказати мовчати ні Гітлер, ні Сталін. Маємо свободу сказати, в що віримо. Тому кажим. І то кажим всі, як світські так і церковні організації. Хто тільки трохи знає український нарід, той мусить признати, що ми говоримо правду, коли кажемо, що український нарід не хоче бути під Гітлером, ні під Сталіном. Український нарід хоче бути тим, чим хоче бути кожний інший нарід: вільним. Він не хоче мати до діла з ніякими окупантами, з ніякими Гестапами чи Гепсу. Тому не мовчимо, а постійно пригадуємо це цілому світові, оскільки це нам можливе. Ми широко підіраємо воєнні змагання нашого краю. І маємо повне довіря до нашого президента і уряду. Тож відносимося до них широко як горожани цієї землі й домагаємося, щоби Аліант визнали це, щоби заявив український нарід з цілої української землі пропаняногого 22. січня 1919 року на Софійській площі в Києві. Від того він певно ніколи не відступить. Борючись і тут ось те право українського народу на вільне й самостійне життя в соборній і демократичній Україні.

Тимко Милещук, Нью Йорк, Н. Г.

Від Українського Музею і Бібліотеки в Стемфорді

„Воскресіть, Нене, з домовини. Тебе я словом правди привітаю і розділять слава України По всій вселенній од краю до краю“.

Світ, народи, — ще ніколи не відбігли так далеко від Христа, ніколи ще не лицімрили Христові так дуже — як сьогодні. Атмосфера великого гриху тяжить над цілою Европою, а то і над цілим світом. Ось тим грихом є насильство над правим людиною.

Цьогорічній Великодній Свята обходили ми серед хуртовини подій. Великдень — радісне свято Христового Воскресіння — викликувало на наших устах у теперішню пору блідий усміх. Більше ми зі себе не годні були добути.

Христос Воскрес, а з ним воскресли: правда, сила і воля. Ось тому і для поневоленого і покривдженого українського народу свято Воскресіння є джерелом віри і надії в остаточну перемогу Правди. Віру в ту правду мусимо черпати з джерел українського ґрунту, з поля праці і тяжких змагань цілого нашого народу. Бо не досить, щоби український нарід вірив в остаточну перемогу Правди, в остаточне Воскресіння України, а треба в таких часах як сьогоднішні насторожити свої вуха, загострити свій зір і змобілізувати всю тверезість нашої думки. Треба мати відвагу обізватися за правду і свободу українського народу і працювати нам так, щоби по нашій праці всі пізнали, що український нарід є спосібним до самостійного життя.

Тому жемі геть байдужність і зневіру, а берімся до скріпленої і впертої праці на всіх

ділянках, ставляючи чоло всім супротивним силам. Ось і тому ми, американці українського походження, стараймося у ці дні Воскресіння Христового згадати про всякі гурткові чи партійні розходження, а знайдім спільну мову між собою. Ми, що не втратили віри в здорові творчі сили українського народу, робім все, що в наших силах, щоби поможти бідному, поневоленому українському народові. Стараймося всі разом, як один муж, стати до праці для того народу, з котрого походимо. А коли іде за спільне діло, тоді всі приступаємо до нього.

Саме тепер ведеться проголошена Зарядом Українського Музею і Бібліотеки Велика Музейна Кампанія, якої ціллю є зібрати двадцять тисяч доларів на розбудову Українського Музею і Бібліотеки в Стемфорді, Конн. Це є справа нашої душі. Тому як один відвізміся своїми щирими жертвами на заклики Кампанії. Через піднесення своєї культури і розбудову українських культурних установ дамо доказ, що український нарід вміє оцінити культуру своїх дідів, та що вміє її творити, а тим самим є теж спосібний і до самостійного життя.

Коли будемо в єдності, коли всі як один станемо до народної праці, тоді можемо вірити, що після всіх терпіннй таки прийде Воскресіння, а з ним і перемога Правди. Отже берімся до діла з надією, що Христос Воскрес — воскресне й українська Правда.

Заряд Українського Музею і Бібліотеки в Стемфорді.

ШКАГОВСЬКА ХРОНІКА

Подєє СТЕПАН КУРОПАСЬ.

Українська Вистава в Джолет є ще одним додатковим доказом, що культурні вимоги шкаговських українців є дуже скромні, а властиво — мінімальні. Бо представте собі, що 35 міль від Шкага, в місті Джолет, у міському музею, приватні люди, українські патріоти, громадяни Анастазія і Осип Кочани, урядують в місці квіти Української Вистави. Старанням місцевої організації „Родичів і Учителів“ школи ім. Вашингтона експонувати українські, імя України, і все те, з чим зв'язане її імя, дістали добрий розголос в пресі. Виставу зачатю „чаєм“, на якому говорили про Україну. Пані Кочан, що довгі літа вчителювала на Західній Україні, давала широкі пояснення

репортерам і американській публіці про історію України, її боротьбу за волю та взагалі про долю і недолю українського народу. Шкільні американські діти класами відвідували музеї і оглядали українські експонати, а в школі мали окрему задачу: описати власними словами все те, що затамили собі з української вистави. Крім дітей відвідували виставу американці різної професії: учителі, священники, професіоналісти, робітники. Відвідували і рознітували про предмети їх зацікавлення. Оскільки мені відоме, то з українців вистави ніхто не відвідав крім одинокого д-ра Степана Сухомлина, що часто відвідує п. Кочани. При вході до музею є книга і там відвідувачі вписують свої прізвища. З цього, що там вписане виходить, що є Українська Вистава, а не відвідали її українці. Крім п. Михайла Барана і його дружини, що приїхали зі мною, не буде в низі українських прізвищ. А шкода! Якже американці мають знати, що ми дорожимо своїм рідним!

Українці повинні були прийти на виставу, бо було досить часу. Вистава тривала цілий місяць. Панство Кочани жертвували свій час, гроші і труд для української справи зовсім даром. Перше всього збирали експонати роками, переховували, дали на виставу, зробили реєстр, а пояснюючі карточки інформували американців про Україну. Інші слов'янські народи видають мільйони доларів на свої інформаційні бюра. А ось така вистава, про яку мова, є нашим найкращим інформаційним бюром, бо є „живим“ свідком того, що Україна як держава була і повинна знова бути. Отже вже навіть з самої вдячності для п. Кочанив повинні були шкаговські українці, яких нараховуємо 50 тисяч душ, виставу відвідати.

Щодо самої вистави, яку по англійськи названо „Юкрейніан Арт Експібіт“, то це не було собі якесь мале діло. Я самий, ідучи до Джолет, думав, що там певно українські відвідувачі розвішені в одній

кімнатці, бо щож можна під теперішню хвилю підняти і дати на виставу? Та застав щось іншого.

В переднійку музею розвішені по етиках колекції українських карток. Починаючи від невинної карточки „Ой важу я важу на ту дівчину вражу“, що представляє дитину-козака, який спід лоба моргає на дівчинку його віку, акінчаючи на різдвяних і великодних карточках, це все малі, але багатомовні речі. Різні типи українців, їхня народна ноша, гуцули й їхнє життя, образки з часів козаччини і гайдамаччини, українські краєвиди, літні оселі, українська церковна архітектура — це все зображено в тих карточках, що добре дібрані. Експонати розміщені у двох великих кімнатах музею, деякі в окремих скринях, інші на столах.

Бачив там я образ Богородиці з 16-го століття, мальований на склі, образи біблійних святих рукою мальованих ще з 1710 року, які виворотовано підчас пожежі одної церкви на Західній Україні. Гуцульські топирці, торби, череси, килими і керамічні та дерев'яні вироби.

Різні дерев'яні ліхтарі і хрести, ручної роботи, деякі з них 200 літ старі. Великодні крашанки і предмети гончарського промислу, вишивані річі — це окрема історія багатства українського мистецтва. Предмети козацької старовини, як мушкети, роги з порохом, мідяно-дерев'яні фляшки і барилки на вино все з 17 століття.

Це все річі, які можна було бачити на тій виставі. Не все можна описати і спам'ятати; це лише вкортці те, що в око впало без довших пояснень. Коли оглянув я ту багату колекцію українських культурних пам'яток, то прийшов мені на думку покійний д-р Кирило Трильовський, який мав у „Свободі“ все коломну „3 органічної праці в старім місті“. Там описував він про ту малу на перший погляд працю на Західній Україні — малу та дуже важну і потрібну!

Виставу панства Кочанив треба рівнож зарахувати до тої важної органічної роботи, яку хтось мусить виконувати — а якої нема кому в Америці виконувати. Бо таких „забадаторів доброї волі“ як Кочанив, у нас небагато.

НІМЦІ ВІДЧУВАЮТЬ НЕДОСТАЧУ РОБОЧИХ РУК.

ЦРІХ (Швайцарія). — Наспілі з Німеччини газети приносили вістку, що з браку досвідчених робітників в німецькій індустрії трапляється багато нещасливих випадків. Перед кількома місяцями німці забрали з фабрик вправних робітників з фронт, а на їх місця поставили жінок. Жінки це не вправились до фабричної праці і через те є багато карістів. Чужинецькі механіки користають з незнання німецьких жінок як обходиться з машинами і саботують продукцію воєнного знаряддя.

Повернувши з Німеччини швайцарці оповідають, що вони завважили, що німці вже починають відчувати натиск альянтів і здають собі справу з того, що як ворог не перестане бомбардувати німецькі

промислові осередки, то може бути зле. Вони також завважили, що в ранішних поїздах, які везуть робітників до фабрик біля Берліна, є багато жінок з середної і багатой класи. Вони ще є добре вдягнені і виглядають ситі. Це знак, що німці недовіряють своїм робітникам і тому понапихали до фабрик людей з панівной класи, які наглядують за тим, щоби часом звичайний робітник не почав бунтуватися проти нацистів. Кажуть, що не-партійні люди в Німеччині вже також здають собі справу з того, що вони задурно проливають кров, бо Німеччина війни виграти не може.

Дейлі Заповідає Повну Перемогу для Демократичного Тикету

Д-р Берт Дейлі заявив на великій передвиборчій вічу, що відбулося в аудиторії „Личарів Колумба“ в Бейоні, Нью Джерзі, в минулий четвер, що цим разом він уперше за цілу свою політичну кар'єру готов подати предсказання про вислід наближаючих виборів, два тижні перед днем виборів. Він заповів повну перемогу всіх кандидатів на його лісті. Своє переконання опер він не тільки на віру, що його лісту попутть всі правильні демократи, але й на віру, що вона найде широкі попертя збоку маси републиканців, яких уже надоли диктаторські нахили републиканського лідера Карла Рулмена.

Безсторонні розпити серед виборців, запевняв д-р Дейлі, показують, що вибори з 11. травня принесуть рішучу перемогу в заряді Бейону. Виборцям уже обридло диктаторське Рулменове правління містом, котре має 36,000 демократичних виборців. Виборчі пам'ятки, говорив у своїй промові д-р Дейлі, про 300,000 доларів, котрі місто втратило на одній трансакції з фондами. Виборці вискажуть свою думку про цю трансакцію своїми голосами в день виборів.

„Наш тикет“, говорив далі Дейлі, „обіщює, що ми дамо народові міста здорову, розумну, бизнесову адміністрацію. Це є наше зобов'язання супроти народу Бейону, котрого винуватен мешканці Бейону можуть бути певні“.

На тім самім вічу правильної демократичної організації промовляв теж Едвард Кларк. Едвард Гріфін, Чарлс Гейзер і Казімір Токарські. Кларк і Токарські обговорювали потребу наглядати над системою шкіл, а Гейзер виступив проти кампанії визиск. Токарські закидував мейорови Довеневіши, що захопивши в свої руки шкільну систему, повернув її на політичну службу своєї партії. Від того часу наші школи, найкращі в стейті“, говорив він, „попали в хаос і замішані“.

У ЦІ ЧАСИ, КОЛИ ЗАХІДНІ ДЕМОКРАТИ

в боротьбі проти тоталітарних диктаторів шукають способів мирної співпраці народів і держав, однією з книжок справді на часі є книжка про Україну, її минуле і сучасне:

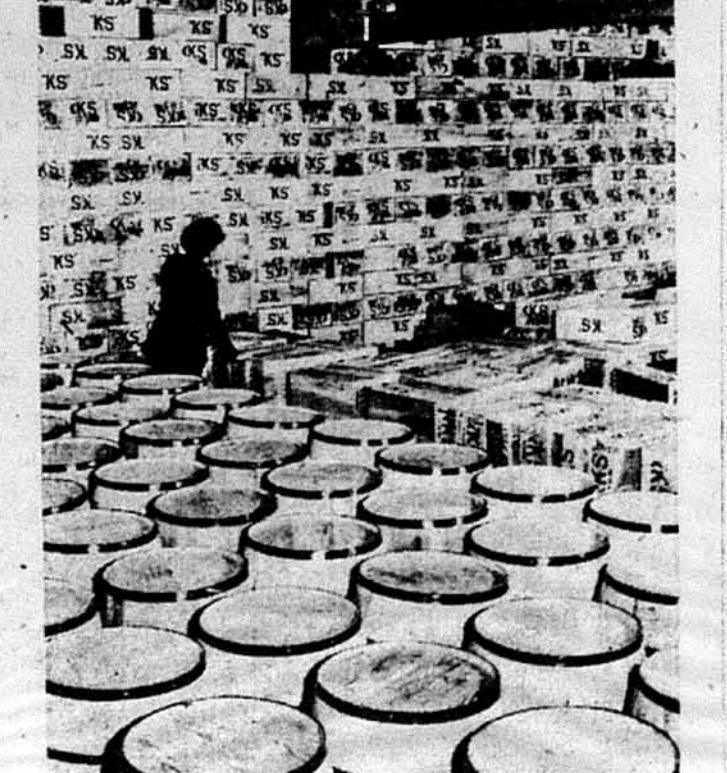
„ІСТОРІЯ УКРАЇНИ“
проф. МИХ. ГРУШЕВСЬКОГО
в англійському переводі:
A HISTORY OF UKRAINE
By MICHAEL HRUSHEVSKY
СТОРИН 629 — 4 КАРТИ (мали) PRICE \$4.00

Для замовлення виріжте нижчий купон і зашліть зо замовленням.

Посилаю осьтут _____ доларів моні-ордером (чеком) і прошу вислати мені _____ примірників Історії України проф. Михайла Грушевського в англійському перекладі.

Імя _____
Адреса _____
Місто _____

Credit

ПОЖИВА ДЛЯ БОРЦІВ.—Велика скількість „порції К“, зібрана в шкаговських магазинах військового квартир-майстра. „Порції“ складаються з трьох одиниць: сніданка, обіду й вечері. Є там: пушкове м'ясо, сухарі, таблички зо солодового молока, кава, жувачка й папіроси.

